

II

(Съобщения)

СЪОБЩЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Известие на Комисията

**Технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно
Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост
(2021/C 58/01)**

Настоящият документ се основава на текста на Регламента за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост, договорен на политическо равнище между Европейския парламент и Съвета през декември 2020 г. (2020/0104 (COD))⁽¹⁾. Настоящите технически насоки имат за цел да помогнат националните органи да изготвят плановете за възстановяване и устойчивост съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. Единствено Съдът на Европейския съюз е компетентен да тълкува авторитетно правото на Съюза.

Регламентът за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост предвижда, че нито една мярка, включена в план за възстановяване и устойчивост, не трябва да води до значителни вреди за екологичните цели по смисъла на член 17 от Регламента за таксономията⁽²⁾ ⁽³⁾. Съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост оценката на плановете за възстановяване и устойчивост следва да гарантира, че всяка мярка (т.е. всяка реформа и всяка инвестиция) в рамките на плана е в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди⁽⁴⁾.

В Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост също така се посочва, че Комисията следва да предостави технически насоки относно начина, по който принципът за ненанасяне на значителни вреди следва да се прилага в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост⁽⁵⁾. В настоящия документ се съдържат тези технически насоки. Настоящите насоки се ограничават до определянето на условията за прилагане на принципа за ненанасяне на значителни вреди само в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост, като се вземат предвид неговите специфични характеристики, и не засягат прилагането и изпълнението на Регламента за таксономията и други законодателни актове, приети във връзка с други фондове на ЕС. Насоките имат за цел да изяснят значението на принципа за ненанасяне на значителни вреди и начина, по който той следва да се прилага в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост, както и начина, по който държавите членки могат да докажат, че предложените от тях мерки в плана за възстановяване и устойчивост са в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди. В приложение IV към настоящите насоки са представени конкретни разработени примери за начина, по който принципът за ненанасяне на значителни вреди следва да бъде онагледен в плановете.

⁽¹⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14310-2020-INIT/en/pdf>. Номерирането и формулировката на постановителните разпоредби подлежат на изменения по време на извършването в момента правна редакция.

⁽²⁾ Вж. член 4а (Хоризонтални принципи) от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост (в който се посочва, че Механизмът за възстановяване и устойчивост може да подкрепя само мерки, които спазват принципа за ненанасяне на значителни вреди) и членове 15 и 16 (План за възстановяване и устойчивост и Оценка на Комисията) (в които допълнително се посочва, че в плана за възстановяване и устойчивост следва да се обясни и оцени как планът гарантира, че никоя от мерките за осъществяване на реформите и инвестициите, включени в плана, не нанася значителни вреди на екологичните цели по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 (принцип за ненанасяне на значителни вреди)).

⁽³⁾ „Регламентът за таксономията“ препраща към Регламент (ЕС) 2020/852 за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции чрез създаване на система за класификация (или „таксономия“) на екологично устойчивите икономически дейности.

⁽⁴⁾ Насоките за оценка на Механизма, приложени към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост, определят редица насоки за оценка, въз основа на които Комисията да оценява предложените за плановете за възстановяване и устойчивост, представени от държавите членки. В тях от Комисията се изисква да използва система за категоризация, варираща от А до В, за всички критерии за оценка на Комисията, изброени в член 16, параграф 3 от регламента. Критерият за оценка г) пояснява, че за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди Комисията разполага само с две категории за оценка — „А“ или „С“; „А“ за случаите, в които нито една мярка в плана за възстановяване и устойчивост не води до значителни вреди за екологичните цели, и „С“ за случаите, в които една или повече мерки водят до значителна вреда за екологичните цели (по смисъла на член 17 (Значителни вреди за екологичните цели) от Регламента за таксономията). В това приложение се посочва, че даден план за възстановяване и устойчивост няма да отговаря задоволително на критериите за оценка при наличието дори на една-единствена оценка „В“. В такъв случай Комисията не може да одобри плана.

⁽⁵⁾ Настоящият документ с технически насоки допълва първоначалните насоки, вече предоставени от Комисията в Годишната стратегия за устойчив растеж за 2021 г. и придружаващия го работен документ на службите на Комисията и неговите актуализации.

1. Какво представлява „принципът за ненанасяне на значителни вреди“?

За целите на Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост принципът за ненанасяне на значителни вреди трябва да се тълкува по смисъла на член 17 от Регламента за таксономията. В този член се определя какво представлява „значителна вреда“ за шестте екологични цели, обхванати от Регламента за таксономията:

1. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на *стекчаването на последиците от изменението на климата*, ако води до значителни емисии на парникови газове;
 2. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на *адаптирането към изменението на климата*, ако води до повишено неблагоприятно въздействие върху настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата дейност или върху хората, природата или активите ⁽⁶⁾;
 3. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на *устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси*, ако влошава доброто екологично състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води, или ако влошава доброто екологично състояние на морските води;
 4. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на *кръговата икономика*, включително предотвратяването на образуването на отпадъци и рециклирането, ако води до значителна неефективност при използването на материали или при прякото или непряко използване на природни ресурси, или ако води до значително увеличаване на генерирането, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, или ако дългосрочното обезвреждане на отпадъци може значително и трайно да навреди на околната среда;
 5. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на *предотвратяването и контрола на замърсяването*, ако води до значително увеличаване на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята;
 6. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на *опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите*, ако нанася значителни вреди на доброто състояние и устойчивостта на екосистемите или влошава природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително на тези, които са от интерес за Съюза.
2. **Как следва да се прилага принципът за ненанасяне на значителни вреди в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост?**

В настоящия раздел се предоставят насоки по ключови въпроси, които стоят в основата на оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди: факта, че всички мерки трябва да бъдат разглеждани като част от оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди (раздел 2.1), въпреки че за някои мерки оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди може да бъде опростена (раздел 2.2); значението на законодателството на ЕС в областта на околната среда и оценките на въздействието (раздел 2.3); основните ръководни принципи на оценката (раздел 2.4); и приложимостта на техническите критерии за проверка от Регламента за таксономията (раздел 2.5).

2.1 Всички мерки трябва да бъдат разглеждани като част от оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Държавите членки трябва да предоставят оценка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди за всяка мярка ⁽⁷⁾ от своя план за възстановяване и устойчивост. Съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост нито една мярка, включена в плана за възстановяване и устойчивост, не следва да води до значителни вреди за екологичните цели и Комисията не може да даде положителна оценка на плана за възстановяване и устойчивост, ако една или повече мерки не спазват принципа за ненанасяне на значителни вреди. В резултат на това държавите членки трябва да предоставят индивидуална оценка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди за всяка мярка в рамките на всеки компонент на плана ⁽⁸⁾. Следователно оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди не трябва да се извършва на равнището на плана или на отделните му компоненти, а на ниво мярка. Това се отнася както за мерките, за които се счита, че допринасят за екологичния преход, така и за всички други мерки, включени в планове за възстановяване и устойчивост ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ По-конкретно това означава, че значителна вреда на целта за адаптиране към изменението на климата може да бъде нанесена или чрез i) неприспособяване на дадена дейност към неблагоприятните въздействия от изменението на климата, когато тази дейност е изложена на риск от такива въздействия (като например сграда в зона, изложена на риск от наводнения) или ii) чрез неправилно адаптиране, когато се прилага решение за адаптиране, което защитава една зона (хора, природа или активи), като същевременно увеличава рисковете в друга зона (като например изграждането на дига около парцел в заливна зона, което води до прехвърляне на шетите към съседен парцел, който не е защитен).

⁽⁷⁾ Съгласно член 14 (Допустимост) от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост *планове за възстановяване и устойчивост, които отговарят на условията за финансиране по този инструмент, включват мерки за осъществяване на реформи и проекти за публични инвестиции чрез съгласуван пакет*.

⁽⁸⁾ Спазването на принципа за ненанасяне на значителни вреди се оценява на равнището на всяка мярка в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост, докато член 17 (Значителни вреди за екологичните цели) от Регламента за таксономията се отнася за икономическите дейности. Мярка по Механизма за възстановяване и устойчивост (т.е. инвестиция или реформа) е намеса, която може да представлява икономическа дейност или която може да предизвика (промени в) икономически дейности. Поради това за целите на Механизма за възстановяване и устойчивост *икономическите дейности*, посочени в член 17 от Регламента за таксономията, се тълкуват като мерки в настоящите насоки.

⁽⁹⁾ Поради това обхватът на дейностите, обхванати от оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди по смисъла на Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост, е различен и значително по-широк от този по смисъла на Регламента за таксономията, който има за цел да определи екологично устойчиви икономически дейности. По този начин в оценката се класифицират и определят критерии за екологично устойчиви икономически дейности, които допринасят съществено за екологичните цели, изброени в членове 10—15 от посочения регламент, и не вредят значително на тези цели. Това е различна цел от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост, който има за цел да покаже, че широк набор от мерки не нанасят значителни вреди на нито една от тези екологични цели.

Държавите членки трябва да направят оценка както на реформите, така и на инвестициите. В рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост държавите членки трябва да предложат съгласувани пакети от мерки, включващи както реформи, така и инвестиции (в съответствие с член 14, параграф 1 от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост). Оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди трябва да бъде извършена не само по отношение на инвестициите, но и по отношение на реформите. Реформите в някои сектори, включително промишлеността, транспорта и енергетиката, макар и да имат потенциал да допринесат значително за екологичния преход, също могат да доведат до риск от нанасяне на значителни вреди на редица екологични цели, в зависимост от начина, по който са замислени ⁽¹⁰⁾. От друга страна, при реформите в други сектори (например образованието и обучението, публичната администрация, изкуствата и културата) рискът да бъдат нанесени вреди на околната среда вероятно ще е ограничен (вж. опростения подход в раздели 2.2 и 3), независимо от техния потенциален принос към екологичния преход, който би могъл да е значителен. Настоящите насоки имат за цел да подпомогнат държавите членки да извършват оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди както по отношение на инвестициите, така и на реформите. Фактът, че реформите трябва да бъдат оценени съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди не следва да се разбира като възпиращ фактор за включването в плановете за възстановяване и устойчивост на важни реформи в областта на промишлеността, транспорта и енергетиката, като се има предвид, че тези мерки имат голям потенциал да настръчават екологичния преход и възстановяването.

2.2 За някои мерки оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди може да бъде опростена

Въпреки че за всички мерки е необходима оценка съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди, за мерки, които нямат никакво или имат незначително предвидимо въздействие върху всички или някои от шестте екологични цели, може да бъде взират опростен подход. По своя замисъл някои мерки могат да имат ограничено въздействие върху една или няколко екологични цели. В този случай държавите членки могат да предоставят кратка обосновка за тези екологични цели и да съсредоточат оценката по същество съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди върху екологичните цели, които могат да бъдат значително засегнати (вж. раздел 3, стъпка 1). Например реформа на пазара на труда, предназначена да повиши общото равнище на социална закрила на самостоятелно заетите лица, не би имала никакво въздействие върху нито една от шестте екологични цели, или би имала незначително предвидимо въздействие, и за всичките шест цели би могла да се използва кратка обосновка. По подобен начин за някои прости мерки за енергийна ефективност, като например замаяната на съществуващи прозорци с нови, енергийно ефективни прозорци, може да се използва кратка обосновка на съответствието с принципа за ненаанасяне на значителни вреди по отношение на целта за смекчаване на изменението на климата. За разлика от това е малко вероятно този опростен подход да се прилага за някои инвестиции и реформи в редица области (напр. енергетика, транспорт, управление на отпадъците, промишленост), при които има по-голям риск да бъдат засегнати една или повече от екологичните цели.

Когато дадена мярка се проследи като подкрепяща на 100 % една от шестте екологични цели, тази мярка се счита за съвместима с принципа за ненаанасяне на значителни вреди на тази цел ⁽¹¹⁾. Някои мерки се проследяват като подкрепящи целите, свързани с изменението на климата или други екологични цели в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост съгласно „методиката за проследяване на действията в областта на климата“, приложена към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. Когато дадена мярка се проследява с коефициент от 100 % в подкрепа на целите, свързани с изменението на климата, се счита, че принципът за ненаанасяне на значителни вреди е спазен за съответната цел във връзка с изменението на климата (т.е. смекчаване на изменението на климата или адаптиране към него) ⁽¹²⁾. Когато дадена мярка се проследява с коефициент от 100 % в подкрепа на екологични цели, различни от свързаните с климата, се счита, че принципът за ненаанасяне на значителни вреди е спазен за съответната екологична цел (т.е. водните и морските ресурси, кръговата икономика, предотвратяването и контрола на замърсяването или биологичното разнообразие и екосистемите). Във всеки отделен случай държавите членки ще трябва да определят и обосноват в подкрепа на коя от шестте екологични цели на Регламента за таксономията е мярката. Държавите членки ще трябва обаче да докажат, че мярката не вреди в значителна степен на останалите екологични цели ⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Например реформа, която може да доведе до увеличаване на финансирането за изкопаеми горива от държавни банки и финансови институции, или до увеличаване на преките или косвени субсидии за изкопаеми горива, може да се счита за потенциално водеща до значителни вреди на целите за смекчаване на изменението на климата и предотвратяване и контрол на замърсяването. Тези съображения ще трябва да бъдат отразени в оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди.

⁽¹¹⁾ За да се отрази степента, в която дадена мярка допринася за постигането на общите цели в областта на климата, определени в Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост, и за да се изчислят общите дялове на всички разпределени по плана средства, свързани с климата, държавите членки следва да използват методиката, областите на намеса и свързаните с тях коефициенти за проследяване на климата в съответствие с „Методиката за проследяване на климата“, приложена към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. Когато Комисията не е валидирала избора на областта на намеса и коефициента, предложени от държава членка, мярката няма да се счита автоматично за спазваща принципа за ненаанасяне на значителни вреди по отношение на съответната (ите) цел(и) и все пак ще трябва да бъде извършена оценка съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди.

⁽¹²⁾ Например в тази категория би могла да попадне схема за подпомагане/обновяване при замяна на остарял подвижен състав с подвижен състав с нулеви емисии на отработени газове.

⁽¹³⁾ Подходът, посочен в настоящата точка, не е приложим за мерки, които се проследяват с коефициент от 40 %. За такива мерки държавите членки ще трябва да предоставят обяснение защо мярката спазва принципа за ненаанасяне на значителни вреди, като вземат предвид общите принципи, изложени в останалата част от настоящите насоки (например държавите членки ще трябва да потвърдят, че не се използват изкопаеми горива или че критериите, посочени в приложение III, са спазени по отношение на целта за смекчаване на изменението на климата). Когато мерките, които се проследяват с коефициент от 40 %, нямат никакво или имат само незначително предвидимо въздействие върху конкретна екологична цел, или когато те „допринасят съществено“ за конкретна екологична цел съгласно Регламента за таксономията, държавите членки ще могат да прилагат опростен подход за тази екологична цел (съгласно раздел 2.2, първа и трета точка).

По същия начин, когато дадена мярка „допринася значително“ ⁽¹⁴⁾ съгласно Регламента за таксономията за една от шестте екологични цели, тази мярка се счита за съответстваща на принципа за ненаанасяне на значителни вреди за тази цел ⁽¹⁵⁾. Например държава членка, която предлага мярка в подкрепа на производството на оборудване за енергийна ефективност на сгради (напр. устройства за управление, които позволяват откриване на присъствие и автоматично управление на осветлението), не би трябвало да извършва оценка по същество съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди на целта за смекчаване на изменението на климата, в случай че държавата членка може да докаже, че предложената мярка „допринася съществено“ за тази екологична цел в съответствие с Регламента за таксономията. В такъв случай държавите членки ще трябва само да докажат липсата на значителни вреди за другите пет екологични цели.

2.3 Приложимост на правото на ЕС и оценки на въздействието

Спазването на приложимото законодателство на ЕС и националното законодателство в областта на околната среда е отделно задължение и не отменя необходимостта от оценка съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди. Всички мерки, предложени в планове за възстановяване и устойчивост, трябва да са в съответствие със съответното законодателство на ЕС, включително съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда. Въпреки че спазването на действащото законодателство на ЕС е сериозен признак, че мярката не води до вреди за околната среда, това не означава автоматично, че дадена мярка съответства на принципа за ненаанасяне на значителни вреди, по-специално защото някои от целите, обхванати от член 17, все още не са напълно отразени в законодателството на ЕС в областта на околната среда.

Оценките на въздействието, свързани с екологичните измервания или проверката на устойчивостта на дадена мярка, следва да бъдат взети предвид при оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди. Въпреки че от тях не може да се заключи автоматично, че не се нанася значителна вреда, те представляват сериозен признак за липсата на значителна вреда за редица от съответните екологични цели. Поради това фактът, че дадена държава членка е извършила оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с Директива 2011/92/ЕС, стратегическата екологична оценка в съответствие с Директива 2001/42/ЕО ⁽¹⁶⁾ или е предприела мерки за осигуряване на устойчивост в социален и климатичен аспект, както е посочено в насоките на Комисията за осигуряване на устойчивост съгласно Регламента за InvestEU, за конкретна мярка, включена в плана за възстановяване и устойчивост, ще подкрепи аргументите, изтъкнати от държавата членка в контекста на оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди. Например в зависимост от точния замисъл на дадена мярка извършването на оценка на въздействието върху околната среда и прилагането на необходимите стъпки за смекчаване за опазване на околната среда в някои случаи, и по-специално когато става въпрос за инвестиции в инфраструктура, могат да бъдат достатъчни, за да може държавата членка да докаже съответствие с принципа за ненаанасяне на значителни вреди за някои от съответните екологични цели (по-специално устойчивото използване и опазването на морските и водните ресурси ⁽¹⁷⁾), както и опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите ⁽¹⁸⁾). Това обаче не освобождава държавата членка от извършването на оценка съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди за тази мярка, тъй като оценката на въздействието върху околната среда, стратегическата екологична оценка или предприетите мерки за осигуряване на устойчивост може да не обхващат всички аспекти, които се изискват като част от оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди ⁽¹⁹⁾. Това е така, защото нито правните задължения, съдържащи се в Директивата за ОВОС и в Директивата за CEO, нито подходът, изложен в съответните Насоки на Комисията за осигуряване на устойчивост, са същите като посочените в член 17 (*Значителни вреди за екологичните цели*) от Регламента за таксономията ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁴⁾ В членове 10—16 от Регламента за таксономията се определя какво означава „съществен принос“ за всяка от шестте екологични цели, както и за „спомогащи дейности“. За да се възползват от опростения подход, посочен в настоящата точка, държавите членки ще трябва да докажат, че мярката „допринася съществено“ за постигането на една или повече от екологичните цели съгласно членове 10—16 от Регламента за таксономията (вж. също раздел 2.5).

⁽¹⁵⁾ Този вариант е от особено значение за дейности, за които е установено, че имат значителен принос за постигането на екологична цел съгласно Регламента за таксономията, но които не са проследени като 100 % подкрепящи целите в областта на климата или околната среда съгласно „Методиката за проследяване на климата“, приложена към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. В областта на смекчаването на изменението на климата тези дейности включват например: специални лекотоварни превозни средства с ниски и нулеви емисии; специални плавателни съдове с нулеви или ниски емисии за волан транспорт; специални тежкотоварни превозни средства с ниски и нулеви емисии; инфраструктура за пренос и разпределение на електрическа енергия; мрежи за пренос и разпределение на водород; специфични дейности по управление на отпадъците (напр. разделно събиране на опасни отпадъци, които се разделят при източника и се подготвят за повторна употреба/рециклиране); и авангардни научни изследвания, развойна дейност и иновации в областта на кръговата икономика.

⁽¹⁶⁾ Екологичната оценка е процедура, която гарантира, че последствията от планове/програми/проектите за околната среда се вземат предвид преди самото вземане на решенията. Оценка на въздействието върху околната среда може да се извършва за отделни проекти, като например язовир, магистрала, летище или завод, въз основа на Директива 2011/92/ЕС (известен като „Оценка на въздействието върху околната среда“ — Директива за ОВОС) или за публични планове или програми въз основа на Директива 2001/42/ЕО (известен като „стратегическа екологична оценка“ — Директива за CEO).

⁽¹⁷⁾ Ако оценката на въздействието върху околната среда включва оценка на въздействието върху водите в съответствие с Директива 2000/60/ЕО и установените рискове са взети предвид в замисъла на мярката.

⁽¹⁸⁾ Без да се засягат допълнителните оценки, изисквани съгласно директиви 2009/147/ЕО и 92/43/ЕО, ако операцията се осъществява в уязвими по отношение на м биологичното разнообразие зони или в близост до тях (включително мрежата от защитени зони по „Натура 2000“, обектите на световното наследство на ЮНЕСКО и ключовите зони на биологичното разнообразие, както и други защитени зони).

⁽¹⁹⁾ И обратно, оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди не отменя задължението за оценка на въздействието върху околната среда/стратегическа екологична оценка, предприемане на мерки за осигуряване на устойчивост в климатичен, екологичен и социален аспект, ако това се изисква от действащото законодателство на ЕС, като например за проекти, финансирани чрез InvestEU или Механизма за свързване на Европа.

⁽²⁰⁾ Например за изграждането на рафинерии за суров нефт, топлоелектрически централи, работещи с въглища, и проекти, включващи добив на нефт или природен газ, се изисква оценка на въздействието върху околната среда. Тези видове мерки обаче няма да бъдат в съответствие с принципа за ненаанасяне на значителни вреди за смекчаване на изменението на климата съгласно член 17 (*Значителни вреди за екологичните цели*) от Регламента за таксономията, в който се посочва, че се нанасят значителни вреди, ако дадена дейност „води до значителни емисии на парникови газове“. По подобен начин, въпреки че за изграждането на ново летище е необходима оценка на въздействието върху околната среда, въз основа на принципа за ненаанасяне на значителни вреди във връзка с целта за смекчаване на изменението на климата, само мерките, свързани с летищна инфраструктура с ниски въглеродни емисии, като инвестиции в енергийно ефективни летищни сгради, модернизирани на свързаното на летищната инфраструктура с възобновяеми енергийни източници на място и свързаните услуги вероятно ще бъдат в съответствие с изискванията.

2.4 Ръководни принципи за оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди

В контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост *преките и първичните непреки въздействия* на дадена мярка са от значение за оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди ⁽²¹⁾. Прякото въздействие може да отразява ефектите от мярката на проектно равнище (например производствено предприятие, защитена зона) или на системно равнище (напр. железопътна мрежа, система за обществен транспорт) и които възникват при изпълнението на мярката. Първичните непреки въздействия могат да отразяват ефекти, които възникват извън тези проекти или системи, и могат да се проявят след изпълнението на мярката или след календара на Механизма за възстановяване и устойчивост, но са разумно предвидими и уместни. Пример за *пряко въздействие* в областта на автомобилния транспорт е използването на материали при строителството на пътя. Пример за *първично непреко въздействие* биха били очакваните бъдещи емисии на парникови газове, дължащи се на увеличаването на цялото движение през фазата на използване на пътя.

В оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди трябва да се вземе предвид жизненият цикъл на дейността, която е резултат от мярката. Въз основа на член 17 (*Значителни вреди за екологичните цели*) от Регламента за таксономията „значителната вреда“ в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост се оценява, като се взема предвид жизненият цикъл. Прилагането на съображения, свързани с жизнения цикъл, вместо извършването на оценка на жизнения цикъл е достатъчно за целите на оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост ⁽²²⁾. Обхватът на оценката следва да включва етапите на производство, употреба и излизане от употреба там, където се очакват най-големи вреди. Например за мярка в подкрепа на закупуването на превозни средства в оценката следва да бъдат взети предвид, наред с другото, замърсяването (напр. емисиите във въздуха), причинено при сглобяването, транспорта и използването на превозните средства, както и подходящото управление на превозните средства в края на жизнения им цикъл. По-специално, подходящото управление в края на жизнения цикъл на батериите и електронните елементи (напр. повторното им използване и/или рециклирането на суровини от изключителна важност в тях) следва да гарантира, че не се нанасят значителни вреди на екологичната цел на кръговата икономика.

Мерките за насърчване на по-голяма електрификация (напр. в промишлеността, транспорта и сградния фонд) се считат за съвместими с оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди за екологичната цел за смекчаване на изменението на климата. За да е възможен преходът към ефективна неутрална по отношение на климата икономика, следва да се насърчават мерките, водещи до по-голяма електрификация на възлови сектори като промишлеността, транспорта и сградния фонд (напр. инвестиции в инфраструктура за пренос и разпределение на електроенергия; електрическата крайпътна инфраструктура; съхранението на електроенергия; акумулаторните батерии в превозни средства; термопомпите). Производството на електроенергия все още не е неутрална по отношение на климата дейност в целия ЕС (интензитетът на CO₂ на електроенергийния микс е различен в отделните държави членки) и по принцип по-голямото потребление на електроенергия с високи равнища на въглеродни емисии представлява първичен непрек ефект от тези мерки, поне в краткосрочен план. Внедряването на тези технологии и инфраструктура обаче, заедно с мерки за постигане на целите за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и 2050 г., е необходимо за неутрална по отношение на климата икономика. В ЕС вече е въведена рамка на политиката с цел декарбонизация на електроенергията и за разработване на възобновяеми енергийни източници. В този контекст следва да се счита, че тези инвестиции са в съответствие с принципа за ненаанасяне на значителни вреди в областта на смекчаването на изменението на климата в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост, при условие че държавите членки докажат, че по-голямата електрификация е придружена от увеличаване на капацитета за производство на енергия от възобновяеми източници на национално равнище. Освен това държавите членки все още ще трябва да докажат, че тези мерки не вредят значително на другите пет екологични цели.

За икономически дейности, при които съществува технологично и икономически осъществима алтернатива със слабо въздействие върху околната среда, оценката на отрицателното въздействие върху околната среда на всяка мярка следва да се извършва въз основа на сценарий без намеса, като се вземе предвид въздействието на мярката върху околната среда в абсолютен израз ⁽²³⁾. Този подход се състои в отчитането на въздействието на мярката върху околната среда в сравнение със ситуация без отрицателно въздействие върху околната среда. Въздействието на една мярка не се оценява в сравнение с въздействието на друга съществуваща или планирана дейност, която въпросната мярка може да замени ⁽²⁴⁾. Например, ако се

⁽²¹⁾ Този подход следва член 17 (*Значителни вреди за екологичните цели*) от Регламента за таксономията, в който се изисква да се вземе предвид въздействието върху околната среда на дейността и на предоставяните от нея продукти и услуги през целия им жизнен цикъл.

⁽²²⁾ На практика това означава, че не се изискват първоначални или последващи анализи на жизнения цикъл (например включването на непреките въздействия върху околната среда на технологичните, икономическите или социалните промени, дължащи се на мярката). Доказателства от извършените анализи на жизнения цикъл могат обаче да бъдат използвани за обосновка на оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди.

⁽²³⁾ Този подход се прилага по-специално за мерки по Механизма за възстановяване и устойчивост, които са свързани с публични инвестиции или водят пряко до държавни разходи. За мерки, свързани с изпълнението на реформи, оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди по правило следва да се извършва въз основа на статуквото преди мярката да бъде изпълнена.

⁽²⁴⁾ Този подход отговаря на логиката в Регламента за таксономията: съгласно проекта на делегиран акт няколко от техническите критерии за проверка, свързани с принципа за ненаанасяне на значителни вреди, се основават на *абсолютни* критерии, като конкретни прагове за емисиите (например гранични стойности за CO₂ за решения за адаптиране при дейности по производство на електроенергия или за пътнически превозни средства). Подходът се подкрепя допълнително от принципа на предпазните мерки, който е един от ръководните принципи в законодателството за опазване на околната среда в ЕС, включително Регламента за таксономията (съображение 40 и член 19, параграф 1, буква е)), и произтича от факта, че вредата за околната среда трябва да се разглежда от абсолютна, а не от относителна гледна точка (напр. глобалното затопляне възниква поради абсолютното равнище на натрупаните емисии на парникови газове).

оценява водноелектрическа централа, за която е необходимо изграждането на язовир в непокътнат район, въздействието на язовира ще бъде оценено спрямо сценарий, при който съответната река остава в естественото си състояние, вместо да се обмисли друго възможно алтернативно използване на района. Аналогично, ако схема за бракуване има за цел да замени енергийно неефективни автомобили с автомобили с по-висока горивна ефективност, работещи с двигатели с вътрешно горене, въздействието на новите автомобили с двигатели с вътрешно горене ще бъде оценено в абсолютно изражение, тъй като съществуват алтернативи със слабо въздействие (напр. автомобили с нулеви емисии) вместо да бъде сравнявано с въздействието на неефективните автомобили, които те заменят (вж. приложение IV).

За икономически дейности, при които няма технологично и икономически ⁽²⁵⁾ осъществима алтернатива със слабо въздействие върху околната среда, държавите членки могат да докажат, че дадена мярка не нанася значителни вреди, като приемат най-добрите налични равнища на екологични резултати в сектора. В тези случаи оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди ще бъде извършена в сравнение с най-добрите налични равнища на екологични резултати в сектора. За този подход трябва да се прилагат редица условия, включително фактът, че дейността води до значително по-добри екологични резултати от наличните алтернативи, позволява да се избегнат вредните за околната среда обвързващи ефекти и не възпрепятства разработването и внедряването на алтернативи със слабо въздействие ⁽²⁶⁾ ⁽²⁷⁾. Този подход следва да се прилага на секторно равнище, т.е. следва да бъдат проучени всички алтернативи в сектора ⁽²⁸⁾.

С оглед на изложените по-горе условия мерките, свързани с производството на електроенергия и/или топлоенергия чрез използването на изкопаеми горива, както и свързаната с тях инфраструктура за пренос и разпределение, като общо правило не следва да се считат за спазващи принципа за ненанасяне на значителни вреди за целите на Механизма за възстановяване и устойчивост предвид наличието на нисковъглеродни алтернативи. От гледна точка на смекчаването на изменението на климата към това общо правило могат да се правят ограничени изключения, за всеки отделен случай, за мерки, свързани с производството на електроенергия и/или топлоенергия чрез използването на природен газ, както и свързаната с това преносна и разпределителна инфраструктура. Това е от особено значение за държавите членки, които са изправени пред значителни предизвикателства в прехода от енергийни източници с по-голяма въглеродна интензивност, като например въглища, лигнит или нефт, и в които мярка или комбинация от мерки следователно може да доведе до особено силно и бързо намаляване на емисиите на парникови газове. Тези изключения трябва да отговарят на редица условия, посочени в приложение III, за да се избегнат обвързващи ефекти, свързани със зависимостта от големи въглеродни емисии, и трябва да бъдат в съответствие с целите на ЕС за декарбонизация за 2030 г. и 2050 г. Освен това държавите членки трябва да докажат, че тези мерки спазват принципа за ненанасяне на значителни вреди за останалите пет екологични цели.

За да се гарантира, че мерките са съобразени с бъдещето и не водят до вредни обвързващи ефекти, както и за да се насърчат положителните динамични ефекти, може да са необходими съпътстващи реформи и инвестиции. Сред примерите за такива съпътстващи мерки са оборудването на пътищата с инфраструктура с ниски равнища на въглеродни емисии (например станции за зареждане на електрически превозни средства или станции за зареждане с водород) и въвеждането на подходящи пътни такси или такси за задръствания, или по-широки реформи и инвестиции за декарбонизация на националните електроенергийни миксове или транспортни системи. Въпреки че тези допълнителни реформи и инвестиции биха могли да бъдат разгледани в рамките на една и съща мярка посредством подмярка, това вероятно не винаги е възможно. Поради това следва да се предостави гъвкавост, за да се даде възможност на държавите членки при ограничени обстоятелства и за всеки отделен случай да могат да докажат, че неблагоприятните обвързващи ефекти са избегнати чрез съпътстващи мерки в плановите за възстановяване и устойчивост.

⁽²⁵⁾ За да докажат, че алтернатива със слабо въздействие върху околната среда не е икономически осъществима, държавите членки трябва да вземат предвид разходите, възникващи през целия жизнен цикъл на мярката. Тези разходи включват отрицателните външни въздействия върху околната среда и бъдещите нужди от инвестиции, необходими за преминаването към алтернатива със слабо въздействие върху околната среда, като се избягват обвързващите ефекти или възпрепятстването на разработването и внедряването на алтернативи със слабо въздействие.

⁽²⁶⁾ В съображения 39 и 41, както и в член 10, параграф 2 от Регламента за таксономията се съдържа определение за „преходни дейности“. Описаните тук условия се основават на това определение, но не са същите, предвид на това, че в Регламента за таксономията се определят критерии за переходни дейности със значителен принос, докато в настоящите насоки се определят критерии само за оценка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди, и като такива са приложими за по-широк набор от мерки и с тях се прилага различна проверка по същество.

⁽²⁷⁾ Този подход и оценката като цяло съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди не засягат други съображения, свързани с оценката на мерките в контекста на плановите за възстановяване и устойчивост, включително съображения, свързани с контрола върху държавната помощ, съгласуваността с други фондове на ЕС и възможното изтласкване на частни инвестиции. Във връзка с мерките в подкрепа на дейностите, обхванати от схемата на ЕС за търговия с емисии, по-специално, за да не се изкривяват пазарните сигнали, въведени с нея, и в съответствие с подхода, възприет във Фонда за справедлив преход, дейностите с прогнозни емисии на CO₂ еквивалент, които не са значително по-ниски от съответните референтни стойности, установени за безплатно разпределяне на квоти, по принцип не следва да получават подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост.

⁽²⁸⁾ В случаите, когато дори наличните най-добри равнища на екологични резултати все още биха довели до вредни за околната среда обвързващи ефекти, следва да се обмислят мерки в подкрепа на научноизследователската и развойна дейност за алтернативи с по-слабо въздействие, в съответствие с областите на намеса 022 и 023, посочени в „Методиката за проследяване на действията в областта на климата“, приложена към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Спазването на принципа за ненаанасяне на значителни вреди в съответствие с настоящите ръководни принципи, следва да бъде включено в замисъла на мерките, включително на равнището на междинните и крайните цели. Описанието на мерките в плановите за възстановяване и устойчивост следва да отразява от самото начало съответните съображения, свързани с принципа за ненаанасяне на значителни вреди. Това може да означава съображенията, свързани с принципа за ненаанасяне на значителни вреди, и необходимите мерки за смекчаване, които трябва да се предприемат за постигане на съответствие, да бъдат включени в съответните междинни и крайни цели или в тръжните процедури и процедурите за възлагане на обществени поръчки⁽²⁹⁾. Например мярка за инвестиции в голям проект за пътна инфраструктура, за която е било необходимо да бъде извършена оценка на въздействието върху околната среда преди да бъдат издадени съответните разрешителни, би могла да съдържа като междинна цел изпълнението на необходимите стъпки за смекчаване с цел опазване на околната среда, които са резултат от оценката на въздействието. Когато става въпрос за тръжна процедура или процедура за възлагане на обществена поръчка за този вид проекти, в замисъла на мярката може да се посочи, че тръжните спецификации или спецификациите за възлагане на обществени поръчки ще съдържат специфични условия, свързани с принципа за ненаанасяне на значителни вреди. Пример за това може да бъде въвеждането на минимален процент отпадъци от строителство и разрушаване, които ще бъдат подготвени за повторно използване и рециклиране. По същия начин в описанието на мярката следва да бъдат включени съпътстващи мерки в подкрепа на прехода към по-чисти видове транспорт, като например реформи, свързани с пътните такси, инвестиции в подкрепа на преминаването към железопътен транспорт, вътрешни водни пътища или стимули за използване на обществен транспорт. Мерките от по-общ характер, като например широкообхватни схеми за подпомагане на промишлеността (напр. финансови инструменти, обхващащи инвестиции в предприятия от различни сектори), следва да бъдат замислени така, че да се гарантират, че съответните инвестиции спазват принципа за ненаанасяне на значителни вреди.

2.5 Приложимост на техническите критерии за проверка от Регламента за таксономията

От държавите членки не се изисква да се позовават на „техническите критерии за проверка“ (количествени и/или качествени критерии), въведени съгласно Регламента за таксономията, за да обосноват спазването на принципа за ненаанасяне на значителни вреди. Съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост⁽³⁰⁾ влизането в сила на делегираните актове, съдържащи технически критерии за проверка⁽³¹⁾, не следва да засяга техническите насоки, предоставени от Комисията. Когато обаче оценяват спазването на принципа за ненаанасяне на значителни вреди, държавите членки имат възможността да използват техническите критерии за проверка в делегираните актове съгласно Регламента за таксономията. Те могат да се позовават и на проектоверсията на делегираните актове.

3. Как държавите членки следва конкретно да докажат в своите планове, че мерките спазват принципа за ненаанасяне на значителни вреди?

За да улесни държавите членки при оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди и нейното представяне в своите планове за възстановяване и устойчивост, Комисията изготви контролен списък (вж. приложение I), който държавите членки следва да използват в подкрепа на своя анализ дали и по какъв начин всяка мярка спазва принципа за ненаанасяне на значителни вреди. След това Комисията ще използва тази информация, за да оцени дали и как всяка мярка от плановите за възстановяване и устойчивост спазва принципа за ненаанасяне на значителни вреди в съответствие с критериите, установени в Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Комисията приканва държавите членки да отговорят на въпросите, съдържащи се в контролния списък, и да включат отговорите в своя план за възстановяване и устойчивост като част от описанието на всяка мярка (вж. част 2, раздел 8 от образеца на Комисията — *Не нанася значителни вреди*). Когато това е необходимо, за да подкрепят оценката, предоставена в контролния списък, държавите членки се приканват също да предоставят допълнителни анализи и/или подкрепящи целенасочени документи в ограничен обем, за да обосноват допълнително своите отговори на въпросите от списъка.

Контролният списък се основава на следната схема за вземане на решения, която следва да се използва за всяка мярка от плана за възстановяване и устойчивост. В раздела по-долу се съдържа повече информация за двете стъпки от схемата за вземане на решения:

⁽²⁹⁾ Междинните и крайните цели, включително отразяващите спазването на принципа за ненаанасяне на значителни вреди, са предмет, както и всички други междинни и крайни цели, на член 19а от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост (*Правила относно плащанията, спирането и прекратяването на споразуменията по отношение на финансовото участие и подкрепата под формата на заем*).

⁽³⁰⁾ Съображение 116 от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

⁽³¹⁾ Въз основа на член 3, буква г) от Регламента за таксономията (*Критерии за екологично устойчиви икономически дейности*) на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове, съдържащи подробни технически критерии за проверка (количествени и/или качествени критерии), за да определи условията, при които икономическа дейност може i) да бъде обявена като допринасяща съществено за една от шестте екологични цели; и ii) не нанася значителни вреди на никоя от другите екологични цели. Досега е публикуван за консултация един делегиран акт, свързан със смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него. Той може да бъде намерен тук: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12302-Climate-change-mitigation-and-adaptation-taxonomy#ISC_WORKFLOW

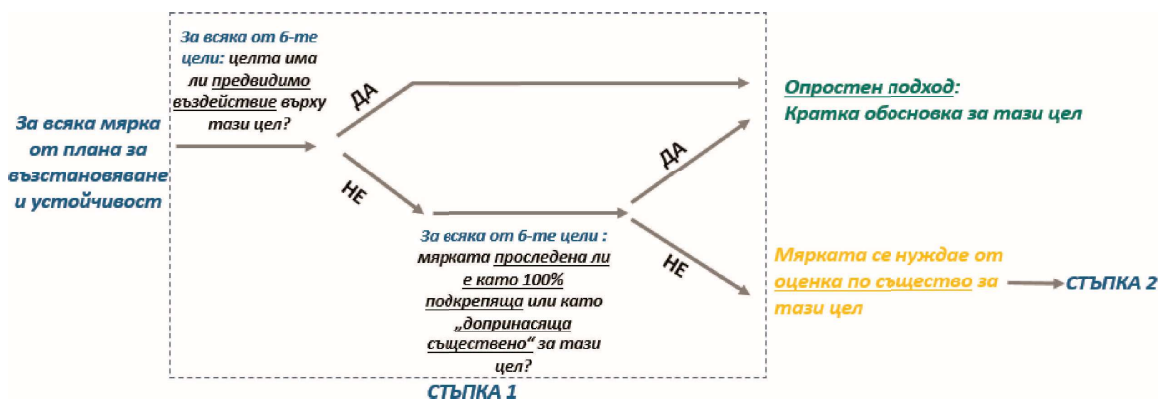

Схема на вземане на решение

Стъпка 1: Внимателно разглеждане и подбор на шестте екологични цели, за да се определят онези, за които е необходима оценка по същество

Като първа стъпка държавите членки се приканват да попълнят част 1 от контролния списък (вж. приложение I), за да определят коя от шестте екологични цели е необходимо мярката да бъде оценена по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди. Тази първа проверка на високо равнище ще улесни анализа на държавите членки, тъй като с нея екологичните цели, за чиято оценка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди ще е необходима оценка по същество, се разграничават от екологичните цели, за които може да е достатъчен опростен подход (вж. раздел 2.2).

Част 1 от контролния списък

Моля, посочете за кои от екологичните цели по-долу е необходимо мярката да бъде оценена по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избраният отговор е „Не“
Смекчаване на последиците от изменението на климата			
Адаптиране към изменението на климата			
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси			
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране			
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята			
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите			

Когато отговорът е „не“, от държавите членки се иска да предоставят кратка обосновка (в дясната колона) защо не е необходимо мярката да бъде оценена по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди въз основа на един от следните случаи (да се посочи от държавите членки) (вж. раздел 2.2):

- Мярката няма никакво или има незначително предвидимо въздействие върху екологичната цел, свързано с нейните преки и първични непреки въздействия през целия ѝ жизнен цикъл. Поради това и поради своето естество се счита, че тя спазва принципа за ненанасяне на значителни вреди за съответната цел;
- Мярката се проследява в качеството ѝ на подкрепяща цел във връзка с изменението на климата или околната среда с коефициент от 100 % и като такава се счита, че спазва принципа за ненанасяне на значителни вреди за съответната цел;
- Мярката „допринася съществено“ за постигането на екологична цел съгласно Регламента за таксономията и поради това се счита, че спазва принципа за ненанасяне на значителни вреди за съответната цел.

За мерките от плановете за възстановяване и устойчивост, за които опростеният подход е достатъчен, исканите обяснения (дясната колона) могат да бъдат сведени до минимум и ако е целесъобразно, да бъдат групирани, което дава възможност на държавите членки да се съсредоточат върху доказването на оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди за мерките, за които е необходим анализ по същество на възможните значителни вреди.

Ако отговорът е „да“, държавите членки се приканват да преминат към стъпка 2 от контролния списък за съответните екологични цели.

За прилпките във връзка с тази стъпка вж. приложение IV.

Стъпка 2: Представяне на оценка по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди за онези екологични цели, за които това е необходимо.

Като втора стъпка за всяка мярка от плана държавите членки се приканват да използват част 2 от контролния списък (вж. приложение I), за да извършат оценка по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди за екологичните цели, маркирани с „да“ в стъпка 1. В част 2 от контролния списък са събрани за всяка от шестте цели въпросите, съответстващи на правните изисквания на оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди. За да бъдат включени в плана, мерките трябва да спазват принципа за ненанасяне на значителни вреди. Следователно отговорите на въпросите в част 2 от контролния списък трябва да бъдат „не“, за да се покаже, че не се нанасят значителни вреди на конкретната екологична цел.

Част 2 от контролния списък — Пример за екологичната цел „Слекчаване на последиците от изменението на климата“

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Слекчаване на изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове?		

Държавите членки се приканват да потвърдят, че отговорът е „не“, и да предоставят обяснение по същество и обосновка на своите мотиви в дясната колона въз основа на съответните въпроси. Когато е необходимо, освен таблицата, държавите членки се приканват също така да предоставят допълнителен анализ и/или подкрепящи целенасочени документи в ограничен обем, за да обосноват допълнително своите отговори на въпросите от списъка.

Когато държавите членки не могат да предоставят достатъчна обосновка по същество, Комисията може да счете, че мярката е свързана с възможни значителни вреди за някои от шестте екологични цели. Ако случаят е такъв, Комисията ще трябва да даде рейтинг „С“ на плана за възстановяване и устойчивост съгласно критерия, посочен в точка 2.4 от приложение II към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. Това няма да засегне процеса, посочен в членове 16 и 17 от Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост, и по-специално възможността за по-нататъшен обмен между държавата членка и Комисията, посочена в член 16, параграф 1.

За примерите във връзка с тази стъпка вж. приложение IV.

Когато е целесъобразно при извършването на оценка по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди в контекста на стъпка 2, държавите членки могат да използват списъка с подкрепящи доказателства, включен в приложение II. Комисията предоставя този списък, за да улесни оценката на всеки отделен случай от държавите членки като част от оценката по същество в контекста на част 2 от контролния списък. Въпреки че използването му не е задължително, държавите членки могат да прибягнат до този списък, за да определят вида доказателства, които могат да подкрепят тяхната обосновка, за да установят, че дадена мярка спазва принципа за ненанасяне на значителни вреди, като допълнят общите въпроси, включени в част 2 от контролния списък.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Контролен списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

1. **Част 1** — Държавите членки следва да разгледат внимателно шестте екологични цели и да определят онези от тях, за които се изисква оценка по същество. За всяка мярка моля посочете кои от посочените по-долу екологични цели, определени в член 17 („Значителни вреди за екологичните цели“) от Регламента за таксономията, изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди:

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата			
Адаптиране към изменението на климата			
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси			
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране			
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята			
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите			

2. **Част 2** — Държавите членки следва да предоставят оценка по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди за онези екологични цели, които изискват това. За всяка мярка моля отговорете на въпросите по-долу за екологичните цели, определени в част 1 като изискващи оценка по същество:

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Смекчаване на изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове?		
Адаптация към изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата мярка или върху хората, природата или активите?		
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси: Очаква ли се мярката да навреди: i) на доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или ii) на доброто екологично състояние на морските води?		
Преход към кръгова икономика, предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране: Очаква ли се мярката: i) да доведе до значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерешликуеми опасни отпадъци; или		

ii) да доведе до значителна неефективност при прякото или непрякото използване на природни ресурси ⁽¹⁾ на някой от етапите от жизнения ѝ цикъл, като тази ефективност не е сведена до минимум чрез подходящи мерки ⁽²⁾ ; или iii) да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда по отношение на кръговата икономика ⁽³⁾ ?		
<i>Предотвратяване и контрол на замърсяването:</i> Очаква ли се мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители ⁽⁴⁾ във въздуха, водите или земята?		
<i>Защита и възстановяване на биоразнообразието и екосистемите:</i> Очаква ли се мярката: i) да влоши в значителна степен доброто състояние ⁽⁵⁾ и устойчивостта на екосистемите; или ii) да влоши природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза?		

⁽¹⁾ Природните ресурси включват енергия, материали, метали, вода, биомаса, въздух и земя.

⁽²⁾ Например неефективността може да бъде сведена до минимум чрез значително увеличаване на трайността, възможностите за поправка, осъвременяване и повторно използване на продуктите или чрез значително намаляване на ресурсите посредством проектиране и избор на материали, улесняване на промяната на предназначението, разглобяване и демонтиране, по-специално с цел намаляване на използването на строителни материали и насърчаване на повторното използване на строителните материали. В допълнение, преминаване към бизнес модели на „продукта като услуга“ и кръгови вериги за създаване на стойност с цел продуктите, компонентите и материалите да са винаги максимално полезни и да имат максимална стойност колкото е възможно по-дълго. Това включва и значително намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите, включително чрез замяната им с по-безопасни алтернативи. Освен това, това включва значително намаляване на хранителните отпадъци в процесите на добив, преработка, производство и разпространение на храна.

⁽³⁾ За повече информация относно целта за кръговата икономика вж. съображение 27 от Регламента за таксономията.

⁽⁴⁾ „Замърсител“ означава вещество, вибрация, топлина, шум, светлина или друг замърсител, присъстващ във въздуха, водата или земята, който може да бъде вреден за човешкото здраве или за околната среда.

⁽⁵⁾ В съответствие с член 2, параграф 16 от Регламента за таксономията „добро състояние“ означава, по отношение на екосистема, че екосистемата е в добро физическо, химично и биологично състояние или се отличава с добро физическо, химично и биологично качество, притежава способността да се самовъзпроизвежда или самовъзстановява, и чиито състав на видовете, структура и екологични функции не са нарушени“.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Подкрепящи доказателства за оценката по същество съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди в контекста на част 2 от контролния списък

Когато е полезно при извършването на оценка по същество на мярка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди в контекста на част 2 от контролния списък (вж. раздел 3), държавите членки могат да използват (неизчерпателния) списък с подкрепящи доказателства по-долу. Този списък се предоставя от Комисията, за да се улесни оценката на всеки отделен случай от държавите членки като част от оценката по същество в контекста на част 2 от контролния списък. Въпреки че използването му не е задължително, държавите членки могат да прибегнат до този списък, за да определят вида доказателства, които могат да подкрепят тяхната обосновка, за да установяват, че дадена мярка спазва принципа за ненанасяне на значителни вреди, като допълнят общите въпроси, включени в част 2 от контролния списък.

Междусекторни подкрепящи доказателства

- Спазена е приложимата част от законодателството на ЕС в областта на околната среда (по-специално оценките на въздействието върху околната среда) и са предоставени съответните разрешителни.
- Мярквата включва елементи, изискващи предприятията да прилагат призната система за управление на околната среда, като например EMAS (или като алтернатива ISO 14001 или еквивалентен стандарт), или да използват и/или произвеждат стоки или да предоставят услуги, на които е присъдена екомаркировка на ЕС ⁽¹⁾ или друга екологична маркировка от тип I ⁽²⁾.
- Мярквата се отнася до прилагането на най-добри екологични практики или постигането на еталони за отлични постижения, определени в референтните документи по сектори ⁽³⁾, приети в съответствие с член 46, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1221/2009 относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS).
- По отношение на публичните инвестиции мярквата отговаря на критериите за екологосъобразни обществени поръчки ⁽⁴⁾.
- Що се отнася до инвестициите в инфраструктура, по отношение на инвестицията са предприети мерки за осигуряване на устойчивост в климатичен и екологичен аспект.

Стекчаване на изменението на климата

- За мерки в област, която не е обхваната от референтните показатели по схема за търговия с емисии, мярквата е съвместима с постигането на целта за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и с целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.
- За мерки за насърчаване на електрификацията, мярквата е придружена с доказателства, че енергийният микс следва курс към декарбонизация в съответствие с целите за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и 2050 г., и е съпроводена с повишен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници.

Адаптиране към изменението на климата

- Извършена е пропорционална **оценка на риска за климата**.
- Ако дадена инвестиция надхвърля 10 милиона евро, е извършена или е планирана оценка на уязвимостта и риска по отношение на климата ⁽⁵⁾, която води до определянето, оценката и прилагането на съответните мерки за адаптиране.

⁽¹⁾ Схемата на ЕС за екомаркировка е създадена с Регламент (ЕО) № 66/2010. Списъкът на продуктовете групи, за които са определени критерии за екомаркировка на ЕС, е на разположение на адрес: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>.

⁽²⁾ Екологичните маркировки от тип I са посочени в стандарта ISO 14024:2018.

⁽³⁾ Могат да бъдат намерени на следния адрес: https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm.

⁽⁴⁾ Европейската комисия определи критерии на ЕС за екологосъобразни обществени поръчки за голям брой продуктови групи: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

⁽⁵⁾ Държавите членки се насърчават да използват насоките на Комисията относно предприемането на мерки за осигуряване на устойчивост на инвестициите в съответствие с InvestEU, включително насоките относно предприемането на мерки за осигуряване на устойчивост на инфраструктурата в климатичен аспект за периода 2021—2027 г. На държавите членки обаче се разрешава да прилагат свои собствени критерии и показатели за предприемане на мерки за осигуряване на устойчивост, при условие че те се основават на целите на ЕС в областта на климата и допринасят съществено за целите в областта на климата и околната среда по смисъла на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088.

Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси

- Риското от влошаване на състоянието на околната среда, свързани с опазването на качеството на водите и избягването на недостига на вода, са установени и преодоляни в съответствие с изискванията на Рамковата директива за водите и плана за управление на речните басейни.
- В случая на мярка, свързана с крайбрежната и морската среда, мярката не възпрепятства трайно или не застрашава постигането на добро състояние на околната среда, както е определено в Рамковата директива за морска стратегия, на равнището на съответния морски регион или подрегион или в морските води на други държави членки.
- Мярката не оказва значително въздействие върху i) засегнатите водни обекти (нито възпрепятства конкретния воден обект, за който се отнася, нито други водни обекти в същия речен басейн да постигнат добро състояние или добър потенциал в съответствие с изискванията на Рамковата директива за водите) или ii) защитени местообитания и видове, пряко зависими от водите.

Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране

- Мярката е в съответствие със съответния национален или регионален план за управление на отпадъците и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци в съответствие с член 28 от Директива 2008/98/ЕО, както е изменена с Директива 2018/851/ЕС, и със съответната национална, регионална или местна стратегия за кръгова икономика, когато има такава.
- Мярката е в съответствие с принципа на устойчивите продукти и принципа на йерархията на отпадъците, като се дава приоритет на предотвратяването на образуването на отпадъци.
- Мярката гарантира ефективното използване на ресурсите за основните използвани ресурси. Неефективността ⁽⁶⁾ при използването на ресурсите е преодоляна, включително като се гарантира, че продуктите, сградите и активите се използват ефективно и трайно.
- Мярката гарантира ефективното и ефикасно разделно събиране на отпадъците при източника, както и че получените при разделянето при източника фракции се изпращат за подготовка за повторно използване или рециклиране.

Предотвратяване и контрол на замърсяването

- Мярката е в съответствие със съществуващите глобални, национални, регионални или местни планове за намаляване на замърсяването.
- Мярката отговаря на съответните заключения относно най-добрите налични техники (НДНТ) или на справочните документи за най-добри налични техники ⁽⁷⁾ в сектора.
- Ще бъдат приложени алтернативни решения за използването на опасни вещества ⁽⁸⁾.
- Мярката е в съответствие с устойчивата употреба на пестициди ⁽⁹⁾.
- Мярката е в съответствие с най-добрите практики за борба с антимикробната резистентност ⁽¹⁰⁾.

Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите

- Мярката е в съответствие с йерархията на мерките за смекчаване ⁽¹¹⁾ и с други съответни изисквания съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.
- Извършена е оценка на въздействието върху околната среда и заключенията от нея са изпълнени.

⁽⁶⁾ Вж. бележка под линия 2 в приложение I към настоящите насоки.

⁽⁷⁾ Видът на подкрепящите доказателства се прилага за дейности, попадащи в обхвата на Директива 2010/75/ЕС („Директива относно емисиите от промишлеността“). Списъкът на наличните заключения за НДНТ и справочните документи за най-добри налични техники е достъпен на адрес: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>.

⁽⁸⁾ Този въпрос се отнася до предотвратяването и контрола на замърсяването, произтичащо от промишлени дейности. В член 3, параграф 18 от Директива 2010/75/ЕС („Директива относно емисиите от промишлеността“) „опасните вещества“ се определят като: „вещества или смеси по смисъла на член 3 от Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси“. Освен това член 58 от Директивата относно емисиите от промишлеността гласи: „Веществата или смесите, които заради съдържанието си на летливи органични съединения, класифицирани като канцерогенни, мутагенни или токсични за репродукцията съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008, са означени или е необходимо да бъдат обозначени с предупрежденията за опасност H340, H350, H350i, H360D или H360F, се заменят, доколкото е възможно, с по-малко вредни вещества или смеси в най-кратък срок.“

⁽⁹⁾ В съответствие с Директива 2009/128/ЕО за устойчивата употреба на пестициди.

⁽¹⁰⁾ Заключения на Съвета относно следващите стъпки за превръщане на ЕС в регион с най-добри практики в борбата срещу антимикробната резистентност (2019/C 214/01).

⁽¹¹⁾ В съответствие с методическото ръководство относно разпоредбите в член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕО за местообитанията.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Специални условия за съответствие с целта за смекчаване на изменението на климата в рамките на принципа за ненасягане на значителни вреди по Механизма за възстановяване и устойчивост за мерки, свързани с производството на електроенергия и/или топлоенергия, както и свързаната с тях преносна и разпределителна инфраструктура, с използване на природен газ

- Подкрепа за мерки, свързани с производството на електроенергия и/или топлинна енергия с използване на природен газ, може по изключение да се предоставя за всеки отделен случай в държави членки, които са изправени пред значителни предизвикателства при прехода от енергоизточници с високи въглеродни емисии, при условие че тази подкрепа ще допринесе за постигането на целите на ЕС за декарбонизация за 2030 г. и 2050 г., ако:
 - мерките са свързани с ориентирано към бъдещето, гъвкаво и ефективно производство на електроенергия с използване на природен газ или комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия с използване на природен газ, с емисии под 250 g CO₂/kWh през икономическия жизнен цикъл на съоръжението;
 - или
 - мерките са свързани с ориентирано към бъдещето, гъвкаво и ефективно производство на електроенергия с използване на природен газ или комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия с използване на природен газ, което позволява използването на възобновяеми и нисковъглеродни газове;
 - планът за възстановяване и реструктуриране включва надеждни планове или ангажименти за увеличаване на използването на възобновяеми и нисковъглеродни газове;
 - водят до едновременно затваряне на електроцентрали и/или съоръжение за производство на топлинна енергия (например въглища, лигнитни въглища или нефт) със значително по-високи въглеродни емисии и с поне същия капацитет, което води до значително намаляване на емисиите на парникови газове;
 - съответната държава членка може да докаже, че има надежден план за увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници към постигането на нейната цел за възобновяемите енергийни източници за 2030 г.;
 - планът за възстановяване и реструктуриране включва конкретни реформи и инвестиции за увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници.
- Подкрепа за мерки, свързани със **съоръжения за производство на енергия с използване на природен газ в районни отоплителни и охладителни системи**, може да бъде предоставена по изключение, ако съоръжението отговаря на изискванията за „ефективни районни отоплителни и охладителни системи“ (както са определени в член 2, параграф 41 от Директива 2012/27/ЕС) и на условията за производство на топлинна/електрическа енергия с използване на природен газ, както е описано в първото тире от настоящото приложение.
- Подкрепа за мерки, свързани с **районни отоплителни и охладителни мрежи, които получават топлинна/охладителна енергия от съоръжения, използващи природен газ**, може по изключение да бъде предоставена, ако:
 - те са част от „ефективни районни отоплителни и охладителни системи“ (съгласно определението в член 2, параграф 41 от Директива 2012/27/ЕС), които получават топлинна/охладителна енергия от съществуващи съоръжения, които отговарят на условията за производство на топлинна/електрическа енергия с използване на природен газ, както е описано в първото тире;
 - или
 - инвестициите в съоръжението за производство на топлинна и електрическа енергия започват в рамките на три години от модернизирването на мрежата, имат за цел да осигурят ефективността на цялата система (както е определено в член 2, параграф 41 от Директива 2012/27/ЕС) и отговарят на условията за производство на топлинна и електрическа енергия с използване на природен газ, както е описано в първото тире.
- Подкрепата за мерки, свързани с инфраструктура за пренос и разпределение на газообразни горива, е възможна, ако по време на изграждането те позволяват транспорта (и/или съхранението) на възобновяеми и нисковъглеродни газове.
- Подкрепа за мерки, свързани с котли и отоплителни инсталации с използване на природен газ (и свързаната с тях разпределителна инфраструктура), може да се предоставя по изключение за всеки отделен случай, ако:
 - те са в съответствие с член 7, параграф 2 от Рамковия регламент (ЕС) 2017/1369 за енергийно етикетироване ⁽¹⁾ или се инсталират в сгради, които са част от по-широка програма за енергийна ефективност или саниране на сгради, в съответствие с дългосрочните стратегии за саниране съгласно Директивата относно енергийните характеристики на сградите, което води до значително подобряване на енергийните характеристики, и

⁽¹⁾ Член 7, параграф 2 от Рамковия регламент (ЕС) 2017/1369 за енергийно етикетироване гласи, че когато държавите членки предоставят стимули, тези стимули трябва да са насочени към двата най-високи класа на енергийна ефективност, в които попадат най-значителен брой продукти, или към по-високи класове съгласно предвиденото в делегирания акт. За отоплителни топлоизточници и водоподгrevатели продуктите, използващи изкопаеми горива, обикновено не попадат в тези класове, с възможно изключение на продуктите за микрогенерация, работещи с газ.

- водят до значително намаляване на емисиите на парникови газове; и
 - водят до значително подобряване на околната среда (по-специално поради намаляване на замърсяването) и общественото здраве, по-специално в области, където стандартите на ЕС за качество на въздуха, определени в Директива 2008/50/ЕС, са превишени или съществува риск да бъдат превишени, като например при замяна на отоплителни системи и котли на основата на въглища или нефт.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

Как да се извърши оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди: примери

В настоящия раздел са представени примери за хипотетични мерки и общите елементи, които биха могли да бъдат част от оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди, като се използват двете стъпки от контролния списък, описан в раздел 3. Тези примери са представени, без да се засяга степента на подробност или съдържание, изисквани в описанието на мярката и същинската оценка съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди, която трябва да бъде извършена в рамките на плановете за възстановяване и реструктуриране. Оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди, която в крайна сметка ще е необходима, зависи от естеството и характеристиките на всяка мярка и не може да бъде изчерпателно обхваната за целите на настоящия документ.

Пример 1: Мерки за енергийна ефективност в съществуващи сгради, включително подмяна на отоплителни и охладителни системи*Описание на мярката*

Инвестиции в широкообхватна програма за саниране на сгради с цел енергийна ефективност, водещи до значително подобрене на енергийните характеристики, насочена към саниране на съществуващия жилищен фонд чрез различни мерки за енергийна ефективност, включително изолация, прозорци с висока топлинна ефективност, подмяна на отоплителни и охладителни системи, зелени покриви и инсталиране на съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници (напр. слънчеви фотоволтаични панели).

Част 1 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата	X		
Адаптиране към изменението на климата	X		
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси		X	Дейността, която се подпомага от мярката, има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Не са установени рискове от влошаване на състоянието на околната среда, свързани с опазването на качеството на водата и недостига на вода, тъй като не се инсталират водни арматури или уреди, консумиращи вода.
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране	X		
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята	X		
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите		X	Дейността, която се подпомага от мярката, има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Програмата за саниране на сгради не се отнася до сгради, разположени във или в близост до уязвими по отношение на биологичното разнообразие зони (включително мрежата от защитени зони по „Натура 2000“, обектите на световното наследство на ЮНЕСКО и ключовите области на биологичното разнообразие, както и други защитени зони).

Част 2 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненаанасяне на значителни вреди

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Смекчаване на изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове?	X	Мярката е допустима за област на намеса 025 в приложението към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост с коефициент на изменение на климата от 40 %.

		<p>Не се очаква мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове, защото:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Сградата не е предназначена за добив, съхранение, транспорт или производство на изкопаеми горива. — Програмата за саниране има потенциала да намали потреблението на енергия, да повиши енергийната ефективност, което ще доведе до значително подобряване на енергийните характеристики на съответните сгради, и значително да намали емисиите на парникови газове (вж. спецификациите на мярката на стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране и спецификациите в следващата точка по-долу). По този начин тя ще допринесе за постигането на националната цел за годишно повишаване на енергийната ефективност, определена в съответствие с Директивата относно енергийната ефективност (2012/27/ЕС) и национално определените приноси към Парижкото споразумение относно изменението на климата. — Тази мярка ще доведе до значително намаляване на емисиите на парникови газове, т.е. приблизително XX kt емисии на парникови газове годишно, което съответства на X % от националните емисии на парникови газове от жилищния сектор (вж. анализа на стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). — Програмата за саниране ще включва, наред с другото, замянната на отоплителни системи на основата на въглища/нефт с газови кондензационни котли: <ul style="list-style-type: none"> — тези котли отговарят на клас А, който е под двата най-високи, със значителен брой попадащи в тях продукти класа на енергийна ефективност в тази държава членка. Бяха разгледани алтернативи с по-ниски въглеродни емисии и с по-висока енергийна ефективност (по-специално термпомпи от класове A++ и A+), но поради архитектурата на сградите, обхванати от програмата, не могат да бъдат инсталирани общи термпомпи, а газовите кондензационни котли от клас А са най-добрата технологично осъществима алтернатива. — Освен това инвестициите в газови кондензационни котли са част от по-широка програма за саниране на сгради с цел повишаване на енергийната ефективност в съответствие с дългосрочните стратегии за саниране съгласно Директивата относно енергийните характеристики на сградите и водят до значително подобряване на енергийните характеристики. — Освен инсталирането на тези котли мярката включва също така инсталирането на слънчеви фотоволтаични панели като част от санирането на сградите. — За да не се възпрепятства въвеждането на нисковъглеродни алтернативи, по-специално термпомпи, в цялата държава членка реформа X на този компонент (вж. стр. Y от плана за възстановяване и реструктуриране) ще доведе до преразглеждане на относителните цени на горивата.
<p>Адаптиране към изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата мярка или върху хората, природата или активите?</p>	X	<p>Беше направена оценка на свързаните с климата физически рискове, които биха могли да бъдат съществени за тази мярка, като част от анализ на експозицията, обхващащ настоящия и бъдещия климат. Този анализ показва, че сградите в целевата климатична зона ще бъдат изложени на големи горещини. Мярката изисква от икономическите оператори да гарантират, че техническите сградни инсталации в санираните сгради са оптимизирани, за да осигурят топлинен комфорт на обитателите дори при тези екстремни температури. Поради това няма доказателства за значителни отрицателни преки и първични непреки въздействия на мярката през целия ѝ жизнен цикъл за тази екологична цел.</p>
<p>Преход към кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването, изгарянето и рециклирането: Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да доведе до значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на не-рециклируеми опасни отпадъци ;</p>	X	<p>Мярката изисква от икономическите оператори, извършващи санирането на сгради, да гарантират, че най-малко 70 % (тепловни) от неопасните отпадъци от строителство и разрушаване (с изключение на срещаните в природата материали, посочени в категория 17 05 04 от Европейския списък на отпадъците, установен с Решение 2000/532/ЕО), генерирани на строителния обект, ще бъдат подготвени за повторно използване, рециклиране и друго оползотворяване на материали, включително насипни дейности, при които се използват отпадъци за заместване на други материали, в съответствие с йерархията на отпадъците и Протокола на ЕС за управление на отпадъците от строителство и разрушаване.</p>

<p>ii) да доведе до значителна неефективност при прякото или непрякото използване на природни ресурси на някой от етапите от жизнения ѝ цикъл, като тази ефективност не е сведена до минимум чрез подходящи мерки; или</p> <p>iii) да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда по отношение на кръговата икономика?</p>		<p>Мярката включва технически спецификации за оборудването за производство на енергия от възобновяеми източници, което може да бъде инсталирано, по отношение на неговата дълготрайност, възможност за поправка и рециклиране, както е посочено на стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране. По-специално, операторите ще ограничат генерирането на отпадъци в процесите, свързани със строителството и разрушаването, в съответствие с Протокола на ЕС за управление на отпадъците от строителство и разрушаване. Сградните проекти и строителните техники ще подкрепят кръговостта, и по-специално ще покажат, с позоваване на ISO 20887 или други стандарти за оценка на възможностите за разглобяване или приспособимостта на сградите, как те са проектирани така, че да бъдат по-ефективни от гледна точка на ресурсите, приспособими, гъвкави и позволяващи разглобяване, за да се даде възможност за повторно използване и рециклиране.</p>
<p><i>Предотвратяване и контрол на замърсяването:</i> Очаква ли се мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята?</p>	X	<p>Не се очаква мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята, поради:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Замяната особено на отоплителните системи на нефтена основа ще доведе до значително намаляване на емисиите във въздуха и последващо подобряване на общественото здраве в район, в който стандартите на ЕС за качество на въздуха, определени от Директива 2008/50/ЕС, са превишени или е вероятно да бъдат превишени. — Както е описано в обосновката на целта за смекчаване на изменението на климата, бяха разгледани алтернативи с по-слабо въздействие, но те не са технологично осъществими в контекста на настоящата програма. Освен това очакваният среден експлоатационен срок на котлите, които ще бъдат инсталирани, е 12 години. — Операторите, извършващи ремонтите, трябва да гарантират, че използваните при санирането на сгради компоненти и материали не съдържат азбест, нито вещества, пораждащи сериозно безпокойство, установени въз основа на списъка на веществата, за които се изисква разрешение, посочен в приложение XIV към Регламент (ЕО) № 1907/2006. — Операторите, извършващи ремонтите, трябва да гарантират, че използваните при санирането на сгради компоненти и материали, които могат да влязат в контакт с обитателите, отделят по-малко от 0,06 mg формалдехид на m³ материал или компонент и по-малко от 0,001 mg канцерогенни летливи органични съединения от категории 1A и 1B на m³ материал или компонент, след изпитване в съответствие със CEN/TS 16516 и ISO 16000-3 или други сравними стандартизирани условия на изпитване и метод за определяне. — Ще бъдат предприети мерки за намаляване на емисиите на шум, прах и замърсители по време на ремонтните работи, както е описано на стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране.

Пример 2: Управление на отпадъците (преработване на отпадъци от строителство и разрушаване)*Описание на мярката*

Тази мярка е инвестиция в подкрепа на изграждането на съоръжения за рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване. По-конкретно съоръженията сортират и преработват разделно събрани, неопасни и твърди отпадъци, включително от компонента за саниране на сгради на плана за възстановяване и реструктуриране. Съоръженията рециклират неопасни и твърди отпадъци във вторични суровини, като включват процес на механично преобразуване. Целта на мярката е превръщането на повече от 50 % от теглото на обработените разделно събрани, неопасни и твърди отпадъци във вторични суровини, които са подходящи за заместване на първични строителни материали.

Част 1 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата		X	Мярката е допустима за област на намеса 045а в приложението към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост с коефициент на изменение на климата от 100 %, тъй като техническите спецификации на подпомагането за съоръжения за рециклиране зависят от постигането на коефициент на преобразуване от 50 %. Целта на мярката и естеството на областта на намеса подпомагат пряко целта за смекчаване на изменението на климата.
Адаптиране към изменението на климата	X		
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси		X	Дейността, която се подпомага от мярката, има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Не са установени рискове от влошаване на състоянието на околната среда, свързани с опазването на качеството на водата и недостига на вода. В съответствие с Директива 2011/92/ЕС на етапа на скрининг на процеса на оценка на въздействието върху околната среда се стигна до заключението, че не се очакват значителни въздействия. Мястото, на което отпадъците от строителство и разрушаване ще бъдат съхранявани преди тяхната преработка, трябва да бъде покрито, а инфилтрацията на вода трябва да бъде контролирана, за да се избегне изпускане на замърсители от обработените отпадъци в местния водоносен пласт в случай на дъжд.
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране		X	Мярката е допустима за област на намеса 045а в приложението към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост с екологичен коефициент от 100 %, тъй като техническите спецификации на подпомагането за съоръжения за рециклиране зависят от постигането на коефициент на преобразуване от 50 %. Целта на мярката и естеството на областта на намеса подпомагат пряко целта за кръгова икономика. Мярката е в съответствие с [националния/регионалния/местния] план за управление на отпадъците.
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята		X	Дейността, която се подпомага от мярката, има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. В съответствие с Директива 2011/92/ЕС на етапа на скрининг на процеса на оценка на въздействието върху околната среда се стигна до заключението, че не се очакват значителни въздействия, тъй като са предприети мерки за намаляване на емисиите на шум, прах и замърсители по време на строежа на съоръжението за рециклиране и неговото функциониране (сортиране

			и третиране на отпадъците). Подпомаганите от мярката съоръжения прилагат най-добрите налични техники, описани в справочния документ за най-добрите налични техники в секторите за третиране на отпадъци. Мерките, предприети за намаляване на емисиите на шум, прах и замърсители по време на строителните работи, са описани на стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране.
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите		X	Дейността, която се подпомага от мярката, има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Операцията не се извършва във или в близост до уязвими по отношение на биологичното разнообразие зони (включително мрежата от защитени зони по „Натура 2000“, обектите на световното наследство на ЮНЕСКО и ключовите области на биологичното разнообразие, както и други защитени зони). В съответствие с директиви 2011/92/ЕС и 92/43/ЕИО на етапа на скрининг на процеса на оценка на въздействието върху околната среда се стигна до заключението, че не се очакват значителни въздействия.

Част 2 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Адаптиране към изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата мярка или върху хората, природата или активите?	X	Тъй като мярката е свързана с две съоръжения, изграждани в близост до застрашени от наводнения зони, и очакваният жизнен цикъл на съоръженията надвишава 10 години, беше извършена задълбочена оценка на климатичния риск и уязвимостта, като бяха използвани модерни прогнози с висока резолюция относно климата за редица евентуални бъдещи сценарии, съответстващи на очаквания жизнен цикъл на съоръженията. Заключенията от оценката са включени в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). Освен това мярката определя задължението на икономическите оператори да разработят план за прилагане на решения за адаптиране с цел намаляване на свързаните с климата материални физически рискове за съоръженията за рециклиране (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). Задължението предполага, че решенията за адаптиране не оказват неблагоприятно въздействие върху усилията за адаптиране или върху равнището на устойчивост на свързаните с климата физически рискове на други хора, на природата, на активите и на други икономически дейности и са в съответствие с усилията за адаптиране на местно, секторно, регионално или национално равнище.

Пример 3: Инсталация за изгаряне на отпадъци (пример за несъответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди)

Описание на мярката

Мярката е инвестиция в подкрепа на изграждането на нови инсталации за изгаряне на отпадъци с цел увеличаване на съществуващия капацитет в страната. Целта на мярката е да се намали депонирането на неопасни твърди битови отпадъци и да се генерира енергия чрез изгаряне на отпадъци (оползотворяване на енергия).

Част 1 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата	X		

Адаптиране към изменението на климата	X		
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси		X	В този конкретен случай подпомаганата от мярката дейност има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Има доказателства, че мярката няма да доведе до рискове от влошаване на състоянието на околната среда, свързани с опазването на качеството на водите и недостига на вода в съответствие с Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО). В съответствие с Директива 2011/92/ЕС на етапа на скрининг на процеса на оценка на въздействието върху околната среда се стигна до заключението, че не се очакват значителни въздействия.
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране	X		
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята	X		
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите	X		

Част 2 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Степчаване на изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове?	X	Подпомаганите от мярката съоръжения имат за цел да сведат до минимум емисиите на CO ₂ от изкопаеми източници. Това се гарантира чрез изгарянето само на биомаса (а не на изкопаем материал). Това е обосновано (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране) и включено в съответните цели, свързани с компонент Y. Налице е план за мониторинг за изтичане на емисии на парникови газове във всяко съоръжение, особено от отпадъци, съхранявани преди тяхната преработка, както е отразено в замисъла на мярката на стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране.
Адаптиране към изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата мярка или върху хората, природата или активите?	X	Тъй като трите инсталации за изгаряне на отпадъци, които ще бъдат подпомогнати от мярката, са разположени в застрашени от свлачища зони и очакваният жизнен цикъл на съоръженията е 25—30 години, беше извършена задълбочена оценка на климатичния риск и уязвимостта, като бяха използвани модерни прогнози за климата с висока резолюция за редица евентуални бъдещи сценарии, съответстващи на очаквания жизнен цикъл на съоръженията. Заключенията от оценката са включени в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). Освен това мярката предвижда задължението на икономическите оператори да разработят план за прилагане на решения за адаптиране с цел намаляване на свързаните с климата материални физически рискове за инсталациите за изгаряне на отпадъци (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). Задължението предполага също, че решенията за адаптиране не оказват неблагоприятно въздействие върху усилията за адаптиране или върху равнището на устойчивост на свързаните с климата физически рискове на други хора, на природата, на активите и на други икономически дейности и са в съответствие с усилията за адаптиране на местно, секторно, регионално или национално равнище.

<p>Преход към кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране: Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да доведе до значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерестикулируеми опасни отпадъци;</p> <p>ii) да доведе до значителна неефективност при прякото или непрякото използване на природни ресурси на някой от етапите от жизнения ѝ цикъл, като тази ефективност не е сведена до минимум чрез подходящи мерки; или</p> <p>iii) да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда по отношение на кръговата икономика?</p>	<p>Пример за несъответствие с принципа за ненасяне на значителни вреди</p>	<p>Въпреки че тази мярка има за цел да предотврати, наред с друго, депонирането на запалими нерестикулируеми отпадъци, Комисията вероятно ще счете, че тази мярка „ще доведе до значително увеличаване на генерирането, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерестикулируеми опасни отпадъци“ поради следните причини.</p> <p>Изграждането на нови инсталации за изгаряне на отпадъци с цел увеличаване на съществуващия капацитет за изгаряне в страната води до значително увеличаване на изгарянето на отпадъци, които не попадат в категорията на нерестикулируеми опасни отпадъци. Следователно то е в пряко нарушение на член 17, параграф 1, буква г), подточка ii) („Значителни вреди за екологичните цели“) от Регламента за таксономията.</p> <p>Мярката възпрепятства разработването и внедряването на налични алтернативи с ниско въздействие, които имат по-високи екологични показатели (напр. повторно използване, рециклиране), и би могла да доведе до зависимост от активи с голямо въздействие, като се имат предвид техният жизнен цикъл и капацитет. Значителни количества неопасни отпадъци (рециклируеми или нерестикулируеми) могат да се използват като изходна суровина, поради което по този начин се възпрепятстват (за рециклируеми отпадъци) видовете третиране, които се класират на по-високо място в йерархията на отпадъците, включително рециклирането. Това би подкопало постигането на целите за рециклиране на национално/регионално равнище и националния/регионалния/местния план за управление на отпадъците, приет в съответствие с изменената Рамкова директива за отпадъците.</p>
<p>Предотвратяване и контрол на замърсяването: Очаква ли се мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята?</p>	<p>X</p>	<p>Съгласно мярката подпомаганите съоръжения трябва да прилагат най-добрите налични техники, определени в заключенията за най-добрите налични техники (НДНТ) за изгаряне на отпадъци (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2010 на Комисията). Това се гарантира от замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p> <p>Подпомаганите от мярката съоръжения са осигурили съответното екологично разрешително и включват смекчаване и мониторинг на въздействието върху околната среда благодарение на мерките, предприети за намаляване и контрол на нивото на емисиите на шум, прах и други замърсители по време на строителството, поддръжката и експлоатацията (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p>
<p>Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите: Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да влоши в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или</p> <p>ii) да влоши природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза?</p>	<p>X</p>	<p>Извършени са оценка или скрининг на въздействието върху околната среда в съответствие с Директива 2011/92/ЕС и необходимите смекчавачи мерки за опазване на околната среда са приложени/ще бъдат приложени и отразени в междинните и крайните цели на мярката X в компонент Y (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p> <p>Инсталациите за изгаряне няма да бъдат разположени във или в близост до уязвими по отношение на биологичното разнообразие зони (включително мрежата от защитени зони по „Натура 2000“, обектите на световното наследство на ЮНЕСКО и ключовите области на биологичното разнообразие, както и други защитени зони).</p>

Пример 4: Транспортна инфраструктура (пътища)*Описание на мярката*

Тази мярка ще се състои от инвестиции в две подмерки:

- Изграждане на нова магистрала, част от основната мрежа TEN-T, с което се цели i) по-добро свързване на отдалечен регион на дадена държава членка с останалата част от страната и ii) подобряване на пътната безопасност.
- Изграждане на станции за зареждане с електричество (една зарядна станция на десет превозни средства) и на станции за зареждане с водород (една зарядна станция на всеки X km) по новата магистрала.

Част 1 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди		Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата	Изграждане на новата магистрала	X		
	Изграждане на инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво		X	Тази подмярка е допустима за област на намеса 077 в приложението към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост с коефициент на изменение на климата от 100 %. В допълнение, инфраструктурата за зареждане с електричество и водород (която ще използва зелен водород, произведен от електролизатори) насърчава електрификацията и като такава може да се счита за необходима инвестиция в прехода към ефективна неутрална по отношение на климата икономика. Обосновка и доказателства за увеличаване на капацитета за производство на енергия от възобновяеми източници на национално равнище са представени в компонент X, стр. Y—Z от плана за възстановяване и реструктуриране.
Адаптиране към изменението на климата		X		
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси		X		
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране		X		
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята		X		
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите		X		

Част 2 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Смекчаване на изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове?	X	(Само по отношение на подмярката за изграждането на нова магистрала:)

		<p>Не се очаква мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове, тъй като новата магистрала е част от всеобхватния план за транспорта ⁽¹⁾, насочен към декарбонизация на транспорта в съответствие с целите в областта на климата за 2030 г. и 2050 г. По-специално това се дължи на следните съпътстващи мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> — свързването на инвестициите в автомобилния транспорт с инфраструктурата за зареждане с електричество и водород; — реформа X (стр. Y—Z) на този компонент, с която се въвеждат пътни такси за този и други пътища; — реформа Y (стр. Y—Z) на този компонент, която увеличава данъчното облагане на конвенционалните горива; — реформа Z (стр. Y—Z) на този компонент, която предоставя стимули за закупуване на превозни средства с нулеви емисии; — и мерки XX и XY (стр. Y—Z) на този компонент, които подпомагат преминаването към железопътен транспорт и/или вътрешни водни пътища.
<p><i>Адаптиране към изменението на климата:</i> Очаква ли се мярката да доведе до по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата мярка или върху хората, природата или активите?</p>	X	<p>Тъй като мярката е свързана с изграждането на път и свързаната с него инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво в зона, изложена на топлинен стрес и температурна променливост, и очакваният жизнен цикъл на активите надвишава 10 години, беше извършена оценка на климатичния риск и уязвимостта, като бяха използвани прогнози относно климата за редица евентуални бъдещи сценарии, съответстващи на очаквания жизнен цикъл на съоръженията. По-специално беше извършен анализ на риска от наводнения и бяха набелязани два участъка, в които трябва да се приложи специфично решение за адаптация. Специално внимание бе обърнато на чувствителни елементи като мостове и тунели. Заключениета от оценката са включени в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p> <p>Освен това в мярката се съдържа задължение за икономическите оператори да разработят план за прилагане на решения за адаптиране с цел намаляване на свързаните с климата материални физически рискове за пътя и свързаната с него инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). Задължението предполага, че решенията за адаптиране не оказват неблагоприятно въздействие върху усилията за адаптиране или върху равнището на устойчивост на свързаните с климата физически рискове на други хора, на природата, на активите и на други икономически дейности и са в съответствие с усилията за адаптиране на местно, секторно, регионално или национално равнище.</p>
<p><i>Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси:</i> Очаква ли се мярката да навреди:</p> <p>i) на доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или</p> <p>ii) на доброто екологично състояние на морските води?</p>	X	<p>Извършена е оценка на въздействието върху околната среда във връзка с изграждането на пътя и инсталирането на свързаната с него инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво в съответствие с Директива 2011/92/ЕС. Необходимите стъпки за смекчаване на изменението на климата за опазване на околната среда ще бъдат изпълнени, което е отразено в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране). В оценката на въздействието върху околната среда е включена оценка на въздействието върху водите в съответствие с Директива 2000/60/ЕО и установените рискове са разглеждани при замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p> <p>Рисковете от влошаване на състоянието на околната среда, свързани с опазването на качеството на водите и избягването на недостига на вода, се установяват и разглеждат в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕО (Рамковата директива за водите) и с план за управление на речния басейн, разработен за потенциално засегнатия воден обект или обекти след консултация със съответните заинтересовани страни (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p>

<p>Преход към кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране: Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да доведе до значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на неретикулирани опасни отпадъци ;</p> <p>ii) да доведе до значителна неефективност при прякото или непрякото използване на природни ресурси на някой от етапите от жизнения си цикъл, като тази неефективност не е сведена до минимум чрез подходящи мерки; или</p> <p>iii) да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда по отношение на кръговата икономика?</p>	X	<p>Мярката изисква от операторите, извършващи пътното строителство, да гарантират, че най-малко 70 % (тегловни) от неопасните отпадъци от строителство и разрушаване, свързани с изграждането на пътя и прилежащата му инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво (с изключение на срещаните в природата материали, определени в категория 17 05 04 от Европейския списък на отпадъците, установен с Решение 2000/532/ЕО на Комисията), генерирани на строителния обект, ще бъдат подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали, включително насипните дейности, при които се използват отпадъци за заместване на други материали, в съответствие с йерархията на отпадъците и Протокола на ЕС за управление на отпадъците от строителство и разрушаване.</p> <p>Операторите ще ограничат генерирането на отпадъци по време на строителството в съответствие с Протокола на ЕС за управление на отпадъците от строителство и разрушаване и като вземат предвид най-добрите налични техники и улесняват повторното използване и висококачественото рециклиране чрез селективно отстраняване на материалите, като се използват наличните системи за сортиране на отпадъците от строителство.</p>
<p>Предотвратяване и контрол на замърсяването: Очаква ли се мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята?</p>	X	<p>Не се очаква мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, тъй като тя е част от всеобхватния план за транспорта и е в съответствие с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха. По-специално това се дължи на следните съпътстващи мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> — свързването на инвестициите в автомобилния транспорт с инфраструктурата за зареждане с електричество и водород; — реформа X (стр. Y—Z) на този компонент, с която се въвеждат пътни такси за този и други пътища; — реформа Y (стр. Y—Z) на този компонент, която увеличава данъчното облагане на конвенционалните горива; — реформа Z (стр. Y—Z) на този компонент, която предоставя стимули за закупуване на превозни средства с нулеви емисии, — и мерки XX и XY (стр. Y—Z) на този компонент, които подпомагат преминаването към железопътен транспорт и/или вътрешни водни пътища. <p>Освен това шумът и вибрациите от използването на пътя и свързаната с него инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво ще бъдат смекчени чрез въвеждането на стени, които отговарят на изискванията на Директива 2002/49/ЕО.</p>
<p>Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите: Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да влоши в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или</p> <p>ii) да влоши природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза?</p>	X	<p>Извършена е оценка на въздействието върху околната среда за изграждането на пътя и свързаната с него инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво в съответствие с Директива 2011/92/ЕС и Директива 92/43/ЕО. Необходимите стъпки за смекчаване с цел намаляване на разпокъсаността и влошаването на качеството на земите, по-специално зелените коридори и други мерки за свързаност на местообитанията, както и съответните защитени животински видове, изброени в приложение IV към Директива 92/43/ЕО, се основават на установени природозащитни цели и са изпълнени, което е отразено в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).</p>

(¹) Или, при липсата на всеобхватен план за устойчив транспорт, специфичният анализ на разходите и ползите, извършен на проектно равнище, показва, че самият проект води до намаляване/не води до увеличаване на емисиите на парникови газове през целия си жизнен цикъл.

Пример 5: Схема за бракуване на автомобили (пример за несъответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди)

Описание на мярката

Тази мярка е схема за бракуване за замяна на използваните понастоящем автомобили с двигатели с вътрешно горене с по-ефективни автомобили, също оборудвани с двигатели с вътрешно горене (т.е. изгаряне на дизелово гориво или бензин). Този стимул е под формата на еднократна безвъзмездна помощ за бракуван и закупен автомобил, но може да бъде предоставен и под по-сложна форма (данъчно приспадане).

Мярката има за цел да замени по-старите, по-замърсяващи превозни средства с по-нови и следователно по-малко замърсяващи еквивалентни превозни средства. За целите на този пример се приема, че тази схема изисква само преминаване към ново поколение продукти (напр. последващо равнище на „Евро“ стандартите) в рамките на една и съща технология.

Част 1 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата	X		
Адаптиране към изменението на климата		X	Подпомаганата от мярката дейност има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл.
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси		X	Подпомаганата от мярката дейност има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл.
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране	X		
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята	X		
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите		X	Подпомаганата от мярката дейност има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл.

Част 2 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Смекчаване на изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до значителни емисии на парникови газове?	Пример за несъответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди	Автомобилите с вътрешно горене произвеждат CO ₂ (и емисии на прахови частици, NO, летливи органични съединения и различни други опасни замърсители на въздуха, включително бензен). Що се отнася до смекчаването на изменението на климата, придобиването на нови автомобили (които да заменят старите) би намалило емисиите, но все пак би довело до значителни емисии на парникови газове (средните емисии на CO ₂ , измерени при лабораторни изпитвания, от нови леки пътнически автомобили, регистрирани в ЕС и Исландия през 2018 г., са били 120,8 gт CO ₂ на километър). Комисията вероятно ще отхвърли аргумента, че новото поколение дизелови или бензинови автомобили представляват най-добрата налична алтернатива в сектора и че следователно инвестицията не нарушава принципа за ненанасяне на значителни вреди. Електрическите автомобили представляват по-добра налична алтернатива с по-високи

		<p>екологични показатели (т.е. по-ниски нива на емисии през целия жизнен цикъл) в сектора по отношение на смекчаването на изменението на климата.</p> <p>Поради това Комисията вероятно ще счете, че схемата за бракуване ще доведе до значителна вреда за смекчаването на изменението на климата.</p>
<p><i>Кръгова икономика и управление на отпадъците:</i> Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да доведе до значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерещиклируеми опасни отпадъци ;</p> <p>ii) да доведе до значителна неефективност при прякото или непрякото използване на природни ресурси на някой от етапите от жизнения си цикъл, като тази ефективност не е сведена до минимум чрез подходящи мерки, или</p> <p>iii) да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда по отношение на кръговата икономика?</p>	X	<p>Въведени са мерки за управление на отпадъците както във фазата на използване (поддръжка), така и в края на жизнения цикъл на автомобилния парк, включително чрез повторна употреба и рециклиране на батерии и електроника (по-специално суровините от изключителна важност в тях), в съответствие с йерархията на отпадъците. Въздействията върху производството са взети предвид и схемата няма да насърчи преждевременното бракуване на годните за експлоатация превозни средства. По-специално схемата изисква всеки бракуван автомобил да се обработва от разрешено съоръжение за третиране в съответствие с Директивата относно излезлите от употреба превозни средства (2000/53/ЕО), което се доказва със сертификат, който е необходим за участие в схемата.</p> <p>Освен това мярката е придружена от дейност, която насърчава разрешените съоръжения за третиране да събират части за тяхната крайна повторна употреба и повторна преработка.</p>
<p><i>Предотвратяване и контрол на замърсяването:</i> Очаква ли се мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители ⁽¹⁾ във въздуха, водите или земята?</p>	<p><i>Пример за несъответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди</i></p>	<p>Автомобилите с двигатели с вътрешно горене отделят, наред с другото, въглероден оксид (CO), прахови частици (ПЧ), азотни оксиди (NOx) и неизгорели въглеводороди (HC). Предвид средностатистическите практики и изискванията на правната уредба в отрасъла ⁽²⁾, е малко вероятно Комисията да счете, че мярката не води до значително увеличение на емисиите на замърсители на въздуха, заради съображения, подобни на тези, изложени във връзка със смекчаването на изменението на климата.</p>

Пример 6: Напояване на земята

Описание на мярката

Мярката предвижда преди всичко инвестиции в съществуваща и използвана напоителна система в региона X, за да се използват по-ефективни методи за напояване и да се насърчи безопасното повторно използване на рециклираната вода. Целта е да се компенсира недостигът на вода в почвата, причинен от суши, и като такъв да се допринесе за адаптирането към изменението на климата, по-специално по отношение на селскостопанските култури. Мярката ще бъде придружена от насърчаване и подкрепа за устойчиви селскостопански практики, по-специално по-устойчиви и ефективни напоителни системи и мерки за естествено задържане на вода, преминаване към култури и управленски практики с по-ниски потребности от вода, както и по-устойчиви практики за наторяване.

⁽¹⁾ „Замърсител“ означава вещество, вибрация, топлина, шум, светлина или друг замърсител, присъстващ във въздуха, водата или земята, който може да бъде вреден за човешкото здраве или за околната среда.

⁽²⁾ Съставът варира между бензиновите и дизеловите двигатели. С Регламент (ЕО) № 715/2007 за стандартите „Евро“ 5 и 6 на емисиите на регулираните замърсители от автомобилите, по-специално на азотните оксиди (NOx, т.е., комбинираните емисии на NO и NO₂), се определят гранични стойности от 80 mg/km.

Част 1 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват оценка по същество на мярката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди	Да	Не	Обосновка, ако е избрано „Не“
Смекчаване на изменението на климата		X	Подпомаганата от мярката дейност има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Това е гарантирано, тъй като новата система/оборудване ще бъде с енергийна ефективност и следователно абсолютните емисии няма да се увеличат въпреки умереното увеличение на напояваните площи и/или защото за захранване на оборудването ще бъде използвана вятърна или слънчева енергия. Напояването може косвено да улесни продължаването на селскостопанските практики, които компрометират функцията за поглъщане на въглерода на селскостопанските почви или дори ги превръщат в нетни източници на емисии. Пълноценното насърчаване и подкрепа за устойчиви селскостопански практики като част от мярката не показва по-нататъшно влошаване на това положение и следва да доведе до подобрение.
Адаптиране към изменението на климата	X		
Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси	X		
Кръгова икономика, включително предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране		X	Подпомаганата от мярката дейност има незначително предвидимо въздействие върху тази екологична цел, като се вземат предвид както преките, така и първичните непреки въздействия през целия жизнен цикъл. Мярката няма да доведе до значителна неефективност при използването на ресурсите, нито до увеличаване на генерирането на отпадъци.
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята	X		
Защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите	X		

Част 2 от контролния списък за оценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди

Въпроси	Не	Обосновка по същество
Адаптиране към изменението на климата: Очаква ли се мярката да доведе до по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата мярка или върху хората, природата или активите?	X	Не се очаква мярката да бъде вредна за адаптирането към изменението на климата поради следните причини: — Основната част от мярката допринася в ограничена степен за подобряването на устойчивостта към последиците от изменението на климата в краткосрочен план, тъй като подобрява напояването, без да увеличава водочерпенето. Този положителен принос е възможен само доколкото текущото и прогнозното състояние на засегнатите водни обекти са в добро състояние (или е разумно да не се очаква влошаване до по-малко от добро състояние съгласно надеждни прогнози). Ако случаят не е такъв, процентът на водочерпене би бил неустойчив и инвестицията не би могла да се квалифицира като мярка за адаптиране към изменението

		<p>на климата (и би била гранична мярка за несполучливо адаптиране) дори ако не влошава основната ситуация, тъй като би удължила жизнения цикъл на една принципно неустойчива структура. По принцип мярката е допустима за област на намеса 040 в приложението към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост с коефициент на изменение на климата от 40 %, тъй като мярката е мярка за управление на водите, насочена към управление на недостига на вода, изострен от свързаните с климата рискове, т.е. сушите.</p> <p>— За разлика от това насърчаването на устойчиви селскостопански практики и мерки за естествено задържане на вода ще се впише в област на намеса 037, като пряко подпомогне целта за адаптиране към изменението на климата. За да може цялата мярка да отговаря на условията по точка 037, последната трябва да бъде преобладаваща или поне достатъчно убедителна по отношение на размера, мащаба и детайлността.</p>
<p><i>Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси:</i> Очаква ли се мярката да навреди:</p> <p>i) на доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или</p> <p>ii) на доброто екологично състояние на морските води?</p>	X	<p>Не се очаква мярката да бъде в ущърб на устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси. Мярката е насочена към подобряване на устойчивото използване на водните ресурси, по-специално чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> — подкрепа за преминаването на земеделските стопани към култури и управленски практики с по-ниски потребности от вода; подпомагане на земеделските стопани да прилагат мерки, които увеличават способността на почвите за задържане на вода и съхранението на вода на равнище земеделско стопанство; — прилагане на напоителна система, която позволява повторното използване на водата в съответствие с Рамковата директива за водите и не води до увеличаване на водочерпенето. Мярката ще съдържа инвестиции в инфраструктури, които ще позволят безопасното повторно използване на рециклирана вода за селскостопански цели. Чрез тази инвестиция ще стане възможно пречистените градски отпадъчни води да се използват за напояване на близки земеделски площи и ще представлява подготовка за прилагането на новия Регламент относно минималните изисквания за повторното използване на водата (ЕС/2020/741); — инвестиране в по-устойчиви и ефективни напоителни системи, които изискват по-малко вода, като например локално напояване. В същото време това ще доведе до по-малко изтичане на хранителни вещества в подземните води, както и в близките вътрешни водни обекти; — когато дейността включва водочерпене, съответният орган е издал разрешително за водочерпене, в което се уточняват условията за избягване на влошаване на качеството и гарантиране, че засегнатите водни обекти постигат добро количествено състояние (в случай на подземни води) или добро екологично състояние или потенциал (в случай на повърхностни води) най-късно до 2027 г., в съответствие с изискванията на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕО. — извършена е оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с Директивата за оценката на въздействието върху околната среда и всички необходими стъпки за смекчаване са определени и отразени в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране).
<p><i>Предотвратяване и контрол на замърсяването:</i> Очаква ли се мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята?</p>	X	<p>Не се очаква мярката да доведе до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята, поради:</p> <ul style="list-style-type: none"> — използването на оборудване, консумиращо свръхэффективна енергия, или такова, което се захранва от възобновяеми енергийни източници; — с инсталирането на по-ефективни напоителни системи (обяснено по-горе), оттичането на хранителни вещества от селското стопанство ще бъде намалено; — с подкрепата на земеделските стопани за преминаване към култури и управленски практики с по-ниски потребности от вода и увеличаване на наличието на вода на равнището на земеделските стопанства, за напояване ще се използва по-малко вода;

		<ul style="list-style-type: none"> — ще бъдат подпомагани устойчиви селскостопански практики, които на свой ред ще изискват по-малко пестициди, което ще доведе до по-малко замърсяване на водите и почвите.
<p>Опазване и възстановяване на биоразнообразието и на екосистемите: Очаква ли се мярката:</p> <p>i) да влоши в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или</p> <p>ii) да влоши природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза?</p>	X	<p>Мярката няма да окаже отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие и екосистемите, тъй като:</p> <ul style="list-style-type: none"> — проектите за напояване, обхванати от тази мярка, не са разположени на територията на защитени обекти или няма да имат отрицателно въздействие върху такива обекти с оглед на техните природозащитни цели. Всяко обезпокояване на видове или отрицателно въздействие върху местообитанията извън тези територии, както по време на етапа на изграждане, така и по време на етапа на експлоатация, ще се избягва чрез необходимите превантивни и смекчаващи стъпки, които са отразени в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране); — извършена е оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с Директивата за оценката на въздействието върху околната среда и всички необходими стъпки за смекчаване са определени и отразени в замисъла на мярката (вж. стр. X от плана за възстановяване и реструктуриране); — мярката отговаря на изискванията на Директивата за местообитанията и Директивата за птиците; мярката е била предмет на оценка по член 6, параграф 3 съгласно Директивата за местообитанията (включена в този конкретен случай в процедурата за оценка на въздействието върху околната среда), която изключва значително въздействие върху защитените зони по „Натура 2000“. — като подкрепя устойчивите селскостопански практики, тя на свой ред ще изисква по-малко пестициди, като по този начин ще смекчи отрицателното въздействие върху биологичното разнообразие (насекоми, птици, живот в почвата) и може да включва по-голямо разнообразие на културите, като също така подкрепя биологичното разнообразие.